

Nr 387.

Av herr Sjödahl m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i folktandvårdens organisation m. m.

Alltsedan folktandvårdens start har statsbidraget till landstingen utgått med vissa belopp till tandläkares och tandsköterskors fasta löner och ålderstillägg, under det att statsbidraget till icke-landstingsstäder utgått med ett fast belopp, kr. 4: —, per behandlat barn och år. Landstingens statsbidrag har blivit väsentligt större, i själva verket ungefär dubbelt så stort som statsbidraget till landstingsfria städer. Statsbidrag har dessutom utgått till landstingen för utrustning av distriktstandpolikliniker, däremot ej till städer utanför landsting för samma ändamål.

1937 års sakkunniga framhöllo, att städer, som icke deltaga i landsting, ej borde inordnas i den egentliga distriktstandvården utan tillåtas att på egen hand ordna sin folktandvårdsfråga. Med hänsyn till förhållandena i dessa städer skulle det möta vanskligheter att där tillämpa de regler för tandvårdens organisation, vilka utformats med tanke på landstingsområdena. Statsbidraget borde därför icke bindas vid alltför detaljerade bestämmelser beträffande organisatoriska detaljer. Att så icke skulle ske ansågs bliva till förmån för städerna själva. Bland annat med hänsyn härtill föreslogs statsbidraget till städer utom landsting att utgå med visst belopp per behandlat barn, innebärande såsom förut nämnts ett väsentligt lägre bidrag än vad som efter annat beräkningssätt skulle komma landstingen till del.

I den mån inom berörda städer folktandvård anordnats har emellertid densamma utformats efter huvudsakligen samma linjer som beträffande landstingen. Medicinalstyrelsen har sålunda vid fastställande av planer för folktandvården i Gävle, Hälsingborg, Malmö och Göteborg föreskrivit, att vad i 4—7 samt 14 §§ i kungörelsen om statsbidrag till folktandvård stadgas skulle äga tillämpning. Städerna ha sålunda icke medgivits en sådan friare ställning som kunde motivera ett lägre statsbidrag.

1946 års folktandvårdssakkunniga ha i sitt vid slutet av år 1948 avgivna betänkande bl. a. framhållit, att statsbidrag borde utgå efter förenklade regler, nämligen med visst årligt belopp per behandlat barn samt med *samma belopp för landsting och städer utanför landsting*. Ur betänkandet kan anföras: »De sakkunniga hava icke funnit erforderligt föreslå några

särbestämmelser för folktandvården inom berörda städer. Tandvården bör tillgodoses efter samma linjer som beträffande landstingsområdena. Anledning saknas att i statsbidragshänseende giva dessa städer en sämre ställning. Statsbidrag föreslås därför skola utgå efter gemensamma grunder till folktandvårdens samtliga huvudmän. Därest, såsom föreslagits, åt medicinalstyrelsen inrymmes befogenhet att i särskilda fall medgiva undantag från eljest gällande regler såväl om tjänstgöringsförhållanden som beträffande fördelningen av behandlingstid mellan vuxentandvård och övrig tandvård, bör det bliva möjligt att tillgodose berättigade önskemål från städer utanför landsting i förevarande hänseenden.»

Det förtjänar påpekas, att de sakkunniga voro ense härom samt att, såvitt vi ha oss bekant, ingen av de tillfrågade remissinstanserna haft något att invända mot principen att städer utanför landsting skulle i statsbidragshänseende jämföras med landstingen. Tvärtom har enligt propositionen förslaget hälsats med tillfredsställelse av medicinalstyrelsen, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet samt av de städer, som yttarat sig i frågan.

I propositionen nr 84 föreslås nu en omläggning av grunderna för statsbidragets beräkning när det gäller landstingen, så att statsbidrag skulle utgå med nio kronor årligen per behandlat barn. Däremot föreslås ingen ändring i fråga om städer utanför landsting, utan dessa skulle fortfarande erhålla endast fyra kronor per behandlat barn och år. Enligt vår uppfattning finnes ingen grund för ett dylikt missgynnande av de landstingsfria städerna. Vi vilja i detta sammanhang påpeka, att då år 1948 det genomsnittliga kommunala skattetrycket utgjorde för städerna 10:10 kr. och för landskommunerna 10:04 kr., utgjorde det för de fyra städer (Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Gävle), som erhöles statsbidrag, ett tal av motsvarande höjd. Utdebiteringen var för de fyra städerna respektive 9:65, 9:—, 10:45 och 11:10 kr.

Under hänvisning till vad ovan anförts få vi hemställa,
att riksdagen måtte besluta, att statsbidraget till städer utanför landsting måtte utgå efter samma grunder som statsbidraget till landsting.

Stockholm den 21 mars 1950.

Edgar Sjödalh.

Anna Sjöström-Bengtsson.

H. Sten.